

ИНСОН ва ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ХУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

● 2008 йил 3 июнь ● сешанба ● № 25 (584) ● e-mail: inson_va_qonun@mail.ru

Тизим тадбирлари

ЖУРНАЛИСТЛАР КЕНГАШДИ

Хуқуқий маданиятнинг шаклланиши жамият аъзоларининг амалдаги қонунларга қатъий итоат этишдан, қонунлар устуворлиги таъминланишдан бошланади.

Жамият аъзоларининг хуқуқий маданиятини юксалтиришда эса оммавий ахборот воситаларининг ўрни ва аҳамияти жуда катта. Адлия вазирлиги ва Сурхондарё вилояти адлия бошқармаси Термиз шҳрида оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида ўтказган семинар ана шу мавзуга бағишланди.

Вилоят адлия бошқармаси бошлиғи А.Тошқулловнинг баён қилишича, ўтган йили бошқарма ходимларининг ташаббуси билан хуқуқий маданиятни юксалтириш ва қонунийликни мустаҳкамлашга йўналтирилган 2489 та тадбир амалга оширилган. Бу тадбирларда 54119 нафар тингловчи иштирок этган. Хуқуқий тарғиботчилар 648 марта ОАВда чиқишлар қилишган. Бундай тадбирлар 2008 йилда ҳам режа асосида муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Аммо бу тадбирларнинг самараси таҳлил қилинганда эришилётган натижалар талаб даражасида эмаслиги маълум бўлади.

Адлия вазирлиги Ахборот хизмати катта маслаҳатчиси Т.Тураев хуқуқий маданият барқарорлигини таъминлашда оммавий ахборот воситалари Президентимиз талаб этаётган даражада фидокорлик билан фаолият кўрсатмаётганини таъкидлади.

Семинарда ОАВ ходимлари билан хуқуқ-тартибот идоралари ўртасидаги ҳамкорликни янада самарали йўлга қўйиш ҳақида келишиб олдилар.

Тожиддин РАЗЗОҚ,
"Инсон ва қонун" мухбири

РЎЙХАТГА ОЛИШ ВА ҲИСОБГА ҚЎЙИШ

Андижон вилояти адлия бошқармаси Савдо-саноат палатасида Президентимизнинг 2006 йил 24 майдиги "Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва ҳисобга қўйишнинг хабардор қилиш тартибини жорий этиш тўғрисида"ги Қарори ижроси юзасидан давра суҳбати ўтказди.

Тадбирда Қарор ижроси юзасидан мамлакатимизда олиб борилаётган ишлар, шунингдек, вилоят адлия бошқармаси томонидан тадбиркорлик субъектларини ҳимоя қилиш соҳасида амалга оширилаётган ижобий ишлар, тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш жараёнида юзага келиши мумкин бўлган муаммоларнинг олдини олиш чоралари ҳақида сўз юритилди.

Давра суҳбати савол-жавобларга бой тарзда ўтганлиги сабабли қатнашчиларда яхши таассурот қолдирди.

Камолитдин ЖАЛОЛИДИНОВ,
Андижон вилояти адлия бошқармаси ходими

ТАРҒИБОТДАГИ МУҲИМ ҚАДАМЛАР

Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамиятига ўтишдек масъулиятли бир даврда аҳолининг хуқуқий онги, билим ва маданиятини ошириш муҳим аҳамият касб этади.

Зарафшон шҳридаги тиббиёт коллежиди Суд департаментининг Навоий вилояти ҳудудий бошқармаси ташаббуси билан суд ижрочилари, педагогик жамоа ҳамда талаба ёшлар иштирокида ўтказилган семинар йиғилиши "Жамиятда хуқуқий онги юксалтириш" мавзуга бағишланди.

Семинарда сўз олган ҳар бир иштирокчи кучли хуқуқий демократик давлат барпо этиш йўлидаги муҳим қадамлар, қонун устуворлигини таъминлашда барча масъул ва бундан, албатта, манфаатдор эканлиги тўғрисида батафсил фикр билдирдилар.

Мазкур доирадаги семинар йиғилишлари вилоятнинг барча ҳудудларида мунтазам ўтказилиши кўзда тутилган.

Икромжон ИСАЕВ,
Суд департаменти Навоий вилояти ҳудудий бошқармаси масъул ходими

Дикқат, танлов! "АДЛИЯ ИДОРАЛАРИ ОАВ НИГОҲИДА"

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳияти ва мақсадларини кенг жамоатчиликка халқчил тилда етказиш, адлия тизими томонидан аҳолининг хуқуқий маданиятини юксалтириш борасида амалга оширилаётган тадбирларни марказий ва маҳаллий телевидение, радио, босма нашрлар ҳамда интернет саҳифаларида мазмундор ва сифатли ёритилишига эришиш мақсадида

"АДЛИЯ ИДОРАЛАРИ ОАВ НИГОҲИДА" кўрик-танлови ўтказилади.

Танловга иштирокчилар томонидан тақдим этилган 2008 йилнинг 1 июнидан 1 декабригача бўлган даврда газета, журнал, интернет нашрларида эълон қилинган ўзбек, рус ёхуд қорақалпоқ тилидаги мақолалар, телевидение ва радио эфирга узатирилган материаллар ёзилган аудиокассеталар қабул қилинади.

Тақдим қилинган материаллар куйидаги мезонларга кўра танланади.

а) ёритилган масаланинг ижтимоий-хуқуқий аҳамиятини ошмиш даражаси ва унинг мазмуни;
б) материалнинг мавзуга доирлиги ва тушунарли берилиши;

в) материалнинг жозибадор ва ўзига хос берилиши;

г) суд-хуқуқ тизимидаги ислохотларнинг аҳамияти кенгрок очиб берилганлиги;

д) Адлия вазирлиги тизими таркибига кирувчи муассасалар томонидан амалга оширилаётган тадбирлар ва уларнинг натижаси таҳлили;

е) қонун ҳужжатларини тарғиб этиш ва кенг жамоатчиликка уларнинг моҳияти ва мақсадларини халқчил тилда етказиш.

Кўрик-танлов голиблари куйидаги номинациялар бўйича тақдирланади.

1. "Энг яхши телелавҳа"
2. "Энг яхши радиоэшитириш"
3. "Энг яхши мақола"
4. "Энг яхши интернет материали"

Голибларни ушбу совринлар купюкда:

1. 3 та биринчи ўрин учун — рангли телевизор.
2. 3 та иккинчи ўрин учун — диктофон.
3. 3 та учинчи ўрин учун — DVD магниттофон.
4. 1 та энг яхши интернет материали учун — фотоаппарат.

Шунингдек, рағбатлантирувчи мукофотлар ҳам таъсис этилган.

Танловда иштирок этиш учун материаллар 2008 йилнинг 1 декабригача қабул қилинади.

Кўшимча маълумотлар учун телефон: (998-71) 233-39-84, Факс: (998-71) 233-39-84 E-mail: press@miniust.gov.uz

БУЮК КЕЛАЖАК ВОРИСЛАРИ

1993 йил 3 декабрь

Вазирлар Маҳкамасининг "Еш авлодни соғломлаштириш муаммоларини комплекс ҳал этиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

1997 йил 31 декабрь

Вазирлар Маҳкамасининг "SOS — Ўзбекистон болалар маҳаллари" уюшмасини ташкил этиш тўғрисида"ги қарори кучга кирди.

2000 йил 18 май

Вазирлар Маҳкамасининг "Болаларни бошқа мамлакатларга ўғирлаб олиб кетишнинг фуқаролик жиҳатлари тўғрисидаги Гаага конвенциясини амалга ошириш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори кучга кирди.

2002 йил 24 октябрь

Президентимизнинг "Ўзбекистон болалар спортини ривожлантириш жамғармасини тузиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

2008 йил 8 январь

"Бола хуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонун кучга кирди.

Жаҳон эътироф этади

ЎЗБЕКИСТОНДА СИЁСИЙ ХУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАР МУНОСИБ ТАРЗДА АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Инсон хуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллигига бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида"ги Фармони хорижий давлатлар, сиёсий, эксперт-таҳлилий, дипломатия доиралари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакилларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Мазкур ҳужжат Ўзбекистон

томонидан мамлакатни янада демократлаштириш, фуқаролик жамиятини ривожлантириш ҳамда республикамизда инсон хуқуқларини таъминлаш ва ҳимоя қилиш масалалари билан шугullanувчи муассасаларнинг фаолиятини такомиллаштириш борасида ташланган яна бир муҳим қадам сифатида эътироф этилмоқда.

Мамлакатимизда вояга етмаганларни ижтимоий ҳимоя қилиш, уларнинг хуқуқ ва эркинликларини мустаҳкамлашнинг хуқуқий кафолатлари яратилган. Бола хуқуқлари бўйича нуфузли халқаро ташкилотлар ва ЮНЕСКО билан ҳамкорлик йўлга қўйилган. Айниқса, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия ва "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси томонидан олиб борилаётган кенг қамровли фаолиятни ҳеч бир муболагасиз олий эзгулик деб аташ мумкин.

БОЛАЛАР МАНФААТЛАРИ ДАВЛАТ ҲИМОЯСИДА

Конституциямизнинг "Оила" бобига вояга етмаганларнинг хуқуқ ва эркинликлари аниқ ва қатъий қилиб белгилаб қўйилган. Жумладан, мазкур бобнинг 64-моддасига кўра, ота-оналар ўз фарзандларини вояга еттуналарига қадар боқиб ва тарбиялашга мажбурдилар.

Давлат ва жамият етим болаларни ва ота-оналарнинг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиб, тарбиялаш ва ўқитиш таъминлайди, болаларга бағишланган хайрия фаолиятларини рағбатлантиради. Ушбу моддада вояга етмаганларга нафақат унинг оиласи, балки жамият ва давлат ҳам гамхўрлик қилаётганини кўришимиз мумкин.

Амалдаги қонунларимизда вояга етмаганларнинг ижтимоий ҳимояси катта эътибор қаратилган. Оила кодексининг 90-модда, 4-бандига асосан "Вояга етмаган болалар ўз ота-онасидан ва бошқа шахслардан қонунда назарда тутилган миқдорда ва тартибда таъминот олиш хуқуқига эга". Боланинг шахсий мулкый муносабатига турли хил қимматбаҳо нарса-

лар, масалан, уй, корхоналар, пул, ер участкалари ва бошқа шу каби мулклар бўлиши мумкин. Бу мулкдан келаётган даромадлар, шубҳасиз, болага тегишли ҳисобланади. Мулкдан фойдаланиш (харажат қилиш, сарфлаш) васийлик ва хомийлик органларининг (ота-онанинг) руҳати асосида ва даромаддан қай тарзда фойдаланиш мумкинлиги ҳақидаги кўрсатмаларига биноан сарф қилинади. Боланинг шахсий мулкый манфаатларини муҳофаза қилиш, ота ёки онанинг ўз хуқуқларини суиистеъмол қилиши каби ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида ота-она, васий ва бошқа қавм-қариндошлар томонидан боланинг ўзи билан битим тузишлари ёки суд жараёнида уни вакил қилишларига йўл қўйилмайди.

Юрида келтирилган вояга етмаганларнинг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий хуқуқларининг ҳимояси қаратилган амалдаги қонун ҳужжатлари бола оила, жамият кучида эркин ва бахтиёр яшаш учун кафолатдир.

Адхам ШОЙЖИГИТОВ,
ТДЮИ магистранти

Тошкент шаҳрининг 2200 йиллиги олдида

Кўҳна ва ҳамisha навқирон Тошкент оstonасида жойлашган Туябўғиз сув омбори "Тошкент денгизи" деб аталishi бежиз эмас. Унинг мовий уммондек мавжланган сокин тўлқинлари кўзга кўрининг кўзини қувонтириб, баҳри дилини очади.

"Тошкент денгизи"нинг шимоли-ғарбий қирғоғи яқинида Ўртабоз деган жойда жойлашган Туябўғиз тепаликлари тарихи милоддан аввалги V-VIII асрларга бориб тақалади, бу жонажон пойтахтимиз тарихининг жуда қадимийлигидан далolat беради.

"Тошкент денгизи",

"ТОШКЕНТ ДЕНГИЗИ"

улкан ва ўзига хос гидротехник иншоотдир

яъни, Туябўғиз сув омбори 1962 йили Охангарон дарёсининг ўрта оқимида барпо этилган гидротехника иншоотидир. Умумий ҳажми 250 миллион метр куб, фойдали ҳажми 221 миллион метр кубни ташкил этиб, дарё сувини мавсумий тартибда солади. Сув юзаси майдони 20 километр кв., ўртача чуқурлиги 12,5 метр. Муволағасиз, мазкур ҳажм кўрсаткичи унинг денгиз деб номланишини оклайди. Туябўғиз сув омбори Тошкент вилоятининг

Бўка, Оққўрғон, Ўртачирчик, Қуйичирчик туманларида суғориладиган ерларнинг сув таъминотини яхшилашга имкон беради. Шунингдек, мўътадил иқлим барқарорлигини сақлашда ҳам муҳим аҳамиятга эга. "Тошкент денгизи" устида замонавий кўринишдаги кенг ва чиройли кўприк қад ростлаган. Ундан Тошкент — Бекобод автомобиль йўли ўтади. Трасса бўйлаб кетган сув сатҳида кишин-ёзин ғўжгон ўйнаган оппоқ чағалайлари, сузиб юрган ёввойи ўрдақларни

кўриш мумкин. Бу мўъжазига денгиз манзарасига янада кўрк бағишлайди.

Тошкент денгизи атрофида барча қулайликларга эга дам олиш зоналари ташкил этилган. Айниқса, ёзнинг жазираси кунларида тошкентликларнинг сеvimли маскани бўлган пойтахтимиз денгизи тобора юртимизнинг сўлим гўшаларидан бирига айланиб бормоқда.

Фарида ҚОРАКУЛОВА,
"Инсон ва қонун" мухбири

● Жаҳон эътироф этади

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ УМУМЖАҲОН ДЕКЛАРАЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Давоми.
Боши биринчи бетда)
Хитойнинг "Жэньминь жибао" он-лайн наشري, Буюк Британиянинг "Би-Би-Си мониторинг" агентлиги ҳамда "The Times of Central Asia" газетаси Ўзбекистон Республикаси Президенти "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллиги бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида"ги Фармондан ўлим жазосини бекор қилиш орқали Ўзбекистон белгиланган режаларни ҳаётга муносиб ра...

ган ҳужжат сифатида баҳолаш мумкин. Шу ўринда бугунги кундаги энг муҳим масалалардан бири — фуқароларнинг уруш ва ҳарбий можароларсиз яшаш ҳуқуқини таъминлаш борасида Ўзбекистон раҳбариятининг ҳизматларини алоҳида қайд этиб ўтишни истардим. Бу — мамла-

илк йилларидаёқ инсон ҳуқуқлари соҳасидаги барча асосий ҳалқаро ҳужжатларни имзолаш орқали намойиш этган эди".
Шунингдек, Д.Краа Президент Исломо Каримов ўз Фармонида Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари борасидаги вазиятга тўхталиб, у ривожланиб бораётган ва давом

ва нафақат иқтисодий-ижтимоий, балки демократияни юксалтириш, хусусан, инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасидаги ислохотларга шахсан гувоҳ бўлган.
— Ўзбекистон мустақилликни қўлга киритганидан сўнг имзолаган илк халқаро шартномала-

қаратиб, 2008 йилда кучга кирган ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисидаги қонун бунинг ёрқин мисоли бўлишини таъкидлади.
— Ўзбекистон раҳбариятининг суд мустақиллигини таъминлаш, давлат айблови ва адвокат ҳимояси учун тенг ҳуқуқлар яратиб бериш борасидаги чора-тадбирларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва маълумлаш лозим. Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилиши эса жиноят-процессуал тизимини демократлаштиришда жуда муҳим қадам бўлди, — деди Шин Ил-хи.

● Шу сонга хабар

КИТОБ ВА ЖУРНАЛЛАР КЎРГАЗМАСИ

Эртага Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан Президентимизнинг 2008 йил 1 майдаги "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллиги бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида"ги Фармонига асосан ташкил қилинган инсон ҳуқуқлари оид китоб ва журналлар кўргазмаси бошланади.
Адлия вазирлиги ташкил қилинган маҳаллий ҳокимият органлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирилик, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлигининг ҳудудий идоралари билан ҳамкорликда ўтказилаётган ушбу сайёр кўргазма учун шарт-шароитлар яратилиб, махсус жой ва зарур ускуналар тайёрланди. Тадбир тафсилотлари эса ОАВда кенг

ёритилиши режалаштирилган. Шу билан бирга кўргазмалар жараёнида ҳуқуқий тарғибот ишларини олиб бориш ҳам кўзда тутилган.
1948 йилда БМТ томонидан қабул қилинган Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг дунёда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишдаги муҳим аҳамияти ҳамда амалдаги қонунларимизнинг мазкур декларацияга уйғун жиҳатларини кенг тушунириш аҳолининг ҳуқуқий маданиятини оширишга хизмат қилади. Шу мақсадда барча туман ва шаҳарларда, таълим муассасаларида ҳам мазкур тадбирлар белгиланган режа асосида ўтказилди.
Сайёр кўргазмалар мамлакатимиз бўйлаб шу йилнинг 26 июнигача давом этади ва йил охирига қадар Тошкент давлат юридик институти Марказий кутубхонасида кўним топади.

Республика ҳудудларида инсон ҳуқуқларига оид китоб ва журналлар сайёр кўргазмалари тадбирларини ўтказиш

ТАРТИБИ

№	Кўргазма уюштирилаётган манзил	Кўргазманинг ўтказилиш вақти	Кўргазма ташкил этилаётган жой
1.	Тошкент шаҳри	5 - 6 июнь 10.00 - 17.00	Тошкент давлат юридик институтининг кутубхонаси, Саййитхон кўчаси, 35
2.	Тошкент шаҳри	09 - 14 июнь 10.00 - 17.00	А.Навой номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, Хоразм кўчаси, 51
3.	Нукус шаҳри	9 июнь 10.00 - 17.00 10 июнь 10.00 - 14.00	Қорақалпоқ давлат университети кўргазма зали Абдиоров кўчаси, 1
4.	Урганч шаҳри	11 июнь 10.00 - 17.00	Вилоят ахборот кутубхона маркази биноси, А.Қудрий кўчаси, 2-й
5.	Бухоро шаҳри	12 июнь 10.00 - 17.00	Абу Али ибн Сино номидаги виллоят ахборот кутубхона маркази биноси Академик Мўминов кўчаси, 6
6.	Навоий шаҳри	13 июнь 10.00 - 17.00	Фарҳод маданият саройи, Халқлар дўстлиги, 20
7.	Самарқанд шаҳри	14 июнь 10.00 - 17.00 15 июнь 10.00 - 14.00	Самарқанд шаҳар Бахт уйи биноси, М.Улуғбек кўчаси
8.	Қарши шаҳри	16 июнь 10.00 - 17.00	Саидо Насафий номидаги виллоят ахборот кутубхона маркази биноси, Мустақиллик шох кўчаси, 21
9.	Термиз шаҳри	17 июнь 10.00 - 17.00	Вилоят тадбиркорлар палатаси биноси, Акмал Исрофов кўчаси
10.	Жиззах шаҳри	19 июнь 10.00 - 17.00	Жиззах давлат педагогика институти биноси — Манафий тарғибот саройи, Шараф Рашидов кўчаси, 4
11.	Гулистон шаҳри	20 июнь 10.00 - 17.00	Вилоят ахборот кутубхона маркази биноси, Ўзбекистон шох кўчаси, 8
12.	Наманган шаҳри	23 июнь 10.00 - 17.00	Вилоят ахборот кутубхона маркази биноси, Н.Намангоний кўчаси, 24
13.	Фарғона шаҳри	24 июнь 10.00 - 17.00	Вилоят ахборот кутубхона маркази биноси, Маърифат кўчаси, 31 "а" уй
14.	Андижон шаҳри	25 июнь 10.00 - 17.00	Вилоят ахборот кутубхона маркази биноси, Фитрат кўчаси, 232
15.	Тошкент шаҳри	26 июнь - 31 декабрь	Тошкент давлат юридик институтининг кутубхонаси, Саййитхон кўчаси, 35

Жаҳон АА

ЎЗБЕКИСТОНДА СИЁСИЙ ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАР МУНОСИБ ТАРЗДА АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

жаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллиги бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида"ги Фармондан ўлим жазосини бекор қилиш орқали Ўзбекистон белгиланган режаларни ҳаётга муносиб ра...

кат раҳбарияти ва халқнинг ҳеч шубҳасиз улкан ютуғидир".
"Шарқий Европада бозор иқтисодиёти ва демократияни қўллаб-қувватлаш жамияти" ижрочи директори, доктор Детлеф Краанинг (ГФР) айти-

этадиган узлуқсиз жараён эканига ҳам эътибор қаратади.
Германиялик экспертнинг айтишича, 2008 йилнинг 1 январидан ўлим жазосини бекор қилиш орқали Ўзбекистон белгиланган режаларни ҳаётга муносиб ра-

ридан бири Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси бўлгани бежиз эмас, албатта. Айнан мана шу ҳужжат фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари мамлакат Конституциясида ўз ифодасини топиши учун мустаҳкам

Айни пайтга қадар Ўзбекистон инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасидаги 60 та асосий ҳужжатга қўшилган ва БМТ томонидан мазкур соҳада қабул қилинган 6 та муҳим халқаро шартноманинг қатнашчисига айланган. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг бандлари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳамда инсоннинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқ ҳамда эркинликлари ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаётган миллий қонунчилик ҳужжатларида ўз ифодасини топган", — дея қайд этади Хитой электрон наشري.

Марказий Осиё бўйича Кембридж форуми раиси, Британиянинг Марказий ва Ички Осиё бўйича кўмитаси фахрий котиби, доктор Синдхарт Саксенанинг таъкидлашича, Марказий Осиё давлатлари ўтган асрнинг 90-йилларида қадар Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси берадиган афзалликлардан фойдаланиш имкониятига эга эмас эди. Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг Президент Исломо Каримов ташаббуси билан декларациянинг тамойиллари миллий қонунчиликда ўз аксини топиб, бир қатор дастур ва лойиҳалар орқали ҳаётга таъбиқ этила бошланди.

Британиялик олимнинг фикрича, жаҳондаги қатор давлат раҳбарлари томонидан бу йўналишда қабул қилинган ҳужжатлар номингагина бўлган. "Бирок Ўзбекистондаги дастурларни ижтимоий таъминот механизми асосида баҳолайдиган бўлса, улар ҳар томонлама муқамал асосга эга эканига ишонч ҳосил қиламиз, — дейди С.Саксена. — Масалан, "Соғлом авлод учун", "Ёшлар йили" дастурларида, шунингдек, ижтимоий ҳимоя бўйича қонунчилик мустаҳкамлашда кўп томонлама ёндошув кузатишмоқда. Буларнинг барчаси жамиятда умумэтироф этилган тамойилларни қарор топтириш борасида кучли стратегия мавжудлигини далолат беради. Шу маънода Президентнинг мазкур Фармонида нафақат фойдали, балки жуда пухта ўйлан-

шича, Фармон Ўзбекистоннинг инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида ўз зимиюсига олган халқаро мажбуриятларни бажариш бўйича қатъий иродасини намойиш этмоқда.
"Тадбирлар режаси мамлакат раҳбарияти даражасида қабул қилинган, айниқса, эътиборга молик, — дейди Детлеф Краа. — Бу — Президент Исломо Каримовнинг инсон ҳуқуқларига бўлган жиддий эътиборидан далолат беради.

Фармон орқали Ўзбекистон томони Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясини тўла қўллаб-қувватлашни яна бир бор тасдиқламоқда. Аслида республика бу каби интилишларни истиқлолнинг

вишида таъбиқ этиш ниятида эканини яққол исботлаб берди. Ўзбекистон давлати бу борада қатъий иродасини намойиш этиб, ханузгача ўлим жазосини бекор қилишга ҳаракат ҳам қилмаётган АҚШнинг қатор штарклардан илдамлаб кетганини кўрсатди. Ўзбекистонда ўлим жазосининг бекор қилиниши ўз навбатида суд тизими эркинлигини янада мустаҳкамлашга катта туртки бериши мумкин.

Корея Республикаси парламенти депутати, Кичик ва ўрта бизнес федерацияси собик раиси Ким Ёнг-гуннинг сўзларига қўра, Ўзбекистон мустақилликка эришган даврдан буён у мамлакатимизда бир неча бор бўлган

асос бўлиб хизмат қилган эди, — деди Ким Ёнг-гу. — Президент Исломо Каримов ташаббуси билан Ўзбекистонда ҳар йилни аниқ бир ижтимоий дастурни амалга оширишга бағишлаш яхши анъанага айланиб қолган. Онлар ва болалар, оила, хотин-қизлар ёки ёшларга бағишланаётган ушбу дастурлар бу қатламларнинг иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқларини рўйбга чиқариш учун қўшма имкониятлар яратмоқда. Бундай амалиёт алоҳида эътибор ва олқишга сазовордир.

Кореялик таниқли олим Шин Ил-хи Ўзбекистонда суд-ҳуқуқ тизимини либераллаштириш илҳомини олиб олган бўлиб

лланган ва ҳуқуқни жамоавий тарзда ҳимоя қилиш механизми мавжуд бўлиб, Фарб давлатларида бу нарса кузатилмади. Халқнинг маданий-маиший анъаналарини қўллаб-қувватлаган ҳолда, фуқаролик жамиятининг ушбу ўзига хос институти зарур бўлганда инсонларга моддий ёрдам кўрсатади, уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза этади. Маҳалланинг ижобий таъриби эса унинг Ўзбекистон ижтимоий таъриқиётидаги ўрни хорижий давлатлар учун ҳам эътиборли бўлиб, бошқа мамлакатларда ҳам қўлланилиши мумкин, деб ҳисоблайман — дейди у.

Жаҳон АА

Женева шаҳридаги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Инсон ҳуқуқлари бўйича Олий комиссари бошқармаси (ИХОКБ) биносидда Ўзбекистон Республикасининг БМТ бўлинималари ва бошқа халқаро ташкилотлар ҳузурдаги доний ваколатхонаси томонидан ташкил этилган брифинг бўлиб ўтди.

Унда БМТ Иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар масаласи кўмитаси аъзолари ва Марказий Осиё минтақаси бўйича иш олиб боровчи ҳамда БМТ Кенгашининг инсон ҳуқуқлари ва халқаро конвенцион органлар бўйича махсус қоғдалари фаолиятини мувофиқлаштирувчи барча ИХОКБ тузилмалари раҳбар ва ходимлари иштирок этди.
Тадбирда Ўзбекистон

Республикаси Президенти Исломо Каримовнинг "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллиги бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида"ги жорий йил 1 майдаги Фармони тақдироти ўтказилди.
Брифинг қатнашчиларига ушбу қабул қилинган ҳужжатнинг асосий мақсад ва тамойиллари ҳамда Тадбирлар дастурида кўзда ту-

тилган аниқ чора-тадбирлар хусусида батафсил маълумот берилди. Меҳмонлар, шунингдек, Ўзбекистон раҳбарияти томонидан мамлакат жиноий қонунчилиги ва суд-ҳуқуқ тизимини либераллаштириш йўлида амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар билан яқиндан танишди.
Тадбир иштирокчилари ушбу Фармон ва Тадбирлар дастурига асосан ҳалқаро декларациянинг юксак баҳолаб, Давлат раҳбарининг Инсон ҳуқуқлари тўғриси-

даги халқаро қонун лойиҳаси тарқибий қисмларидан бўлган Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси юбилейини нишонлаш борасидаги ташаббуси фоят муҳим ва ўринли эканига эътибор қаратди.
БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича олий комиссари уринбосари К.Канг хоним "Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан қабул қилинган Фармон ва тадбирлар дастури

жиноий қонунчиликни янада либераллаштириш, суд-ҳуқуқ ислохотларини амалга ошириш, республикада инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уни қўллаб-қувватлаш доирасидаги муҳим қадамдир", дея алоҳида таъкидлади.
У Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси асосий мақсадларини амалга оширишда БМТ саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш бўйича ИХОКБ махсус жамғармасига кўнгилли ба-

БМТ Иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар масаласи кўмитаси аъзоси М.Э. Абдел-Монеим куйдагиларни баён этди:
"Ўзбекистон — БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кўмиталарига Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 60 йиллиги муносабати билан қабул қилинган Президент Фармони ва Тадбирлар дастурини тақдир этиётган дунёдаги илк мамлакатдир. Ўртингиз ушбу халқаро ҳужжат юбилей байрамини нишонлашда ўз зиммасидаги мажбуриятларни амалда бажаришни фоят юксак даражадаги намунасини кўрсатмоқда. Ўзбекистон Исломо цивилизацияси қадриятларига амал қилиш билан бир қаторда Инсон

ҳуқуқларини етарли даражада таъминлашга ҳам катта эътибор билан қаратмоқда. Бу эса бошқа давлатлар учун ўрнак бўлмоғи лозим.
Фармон ва Тадбирлар дастури қабул қилинган мамлакатнинг ҳуқуқати инсон ҳуқуқларининг таъминланиши, ҳурмат қилиниши ва ҳимоя этилиши тарафдори эканидан далолатдир. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ушбу муҳим ташаббуси шахсан менда алоҳида мамнуният уйғотди. Ўртингизда бошланган эзу ишлар жаҳон ҳамжамияти томонидан эътироф этилишига ва қўллаб-қувватланишига лойиқ деб биламан".
Жаҳон АА, Женева шаҳри

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ СОҲАСИДА БМТНИНГ ЯНГИ ДОНОР-ДАВЛАТИ

